

A kisvállalkozásokra vonatkozó, határon átnyúló (alanyi) adómentesség 2025. január 1-jétől hatályos új szabályai

I. Az új szabályozás célja, a módosítások összefoglalása

A kisvállalkozásokra vonatkozó különös általános forgalmi adó (európai uniós terminológia szerint: hozzáadottérték-adó) szabályozás uniós szintű módosítása¹ értelmében, ha a tagállamok bevezetnek olyan szabályozást, amely tartalmában az alanyi (kisvállalkozásokra vonatkozó) adómentességnek felel meg, akkor annak alkalmazását 2025. január 1-jétől lehetővé kell tenniük a területükön nem letelepedett, de a Közösség területén székhellyel rendelkező adóalanyok számára is, a saját területükön letelepedett adóalanyoknak biztosított feltételek mellett [a továbbiakban: SME-rendszer vagy határon átnyúló alanyi adómentesség (angolul: special scheme for small enterprises – SME), illetve cross-border exemption].²

Ennek megfelelően az Áfa tv.³ XIII. fejezete (Alanyi adómentesség) az alábbi – 2025. január 1-jétől hatályos – alcímekkel, szabályokkal egészült ki:

1. Az alanyi adómentességnek a belföldön letelepedett adóalanyok által belföldön történő alkalmazására vonatkozó szabályok (a szabályozás lényegében megegyezik a 2025. január 1-jét megelőzően hatályos szabályozással, a módosítás ezt néhány elemében pontosítja, egészíti ki)
2. Az adómentességnek a belföldön letelepedett adóalanyok által a Közösség másik tagállamában történő választására vonatkozó szabályok
3. Az alanyi adómentességnek a belföldön nem letelepedett adóalanyok által belföldön történő alkalmazására vonatkozó szabályok

Az egyszerűség kedvéért, az uniós szabályozás szerinti hozzáadottérték-adóra a továbbiakban áfaként hivatkozunk.

A 2025. január 1-jét megelőzően hatályos szabályok értelmében az adóalany csak abban a tagállamban járhatott el alanyi adómentes adóalanyként, ahol gazdasági céllal letelepedett. A Héa-irányelv SME-rendszerre vonatkozó módosítása (amely 2025. január 1-jétől alkalmazandó) előtt tehát a kisvállalkozások csak akkor részesülhettek a kisvállalkozásokra vonatkozó szabályozás szerinti mentességben, ha az áfafizetési kötelezettség helye (azaz a termékértékesítés, szolgáltatásnyújtás teljesíti helye) szerinti tagállamban telepedtek le. Ennek eredményeként az azon tagállam(ok)ban teljesített ügyletek okán, amely tagállam(ok)ban nem telepedtek le, a kisvállalkozásoknak minden ilyen tagállamban nyilvántartásba kellett vetetniük

¹ A tanács 2020. február 18-i (EU) 2020/285 irányelve a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló 2006/112/EK irányelvnek a kisvállalkozásokra vonatkozó különös szabályozás tekintetében történő módosításáról és a 904/2010/EU rendeletnek a kisvállalkozásokra vonatkozó különös szabályozás megfelelő alkalmazásának nyomon követését célzó közigazgatási együttműködés és információcsere tekintetében történő módosításáról.

² A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló 2006/112/EK tanácsi irányelv (a továbbiakban: Héa-irányelv) 284. cikk (1)-(2) bekezdés.

³ Az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII törvény.

magukat, és teljesíteniük kellett az áfakötelezettségeket (például áfabevallás benyújtása, áfafizetés stb.), kivéve, ha a tagállami szabályozás erre a vevőt, a szolgáltatást igénybe vevőt kötelezte.

2025. január 1-jétől az Európai Unióban székhellyel rendelkező adóalanyok meghatározott feltételek mellett lehetősége nyílik olyan tagállamban is alanyi adómentességet választani, ahol nem telepedett le, úgy, hogy ehhez kizárólag a letelepedése szerinti tagállamban kell nyilvántartásba vetetnie magát. E tekintetben, az alanyi adómentesség új szabályainak alkalmazása szempontjából letelepedés alatt az adóalany székhelyét, ennek hiányában lakóhelyét (a továbbiakban együttesen: székhely) kell érteni.

Az új szabályozás értelmében tehát 2025. január 1-jétől

- egyrészt a belföldön székhellyel rendelkező adóalany a Közösség olyan másik tagállamában teljesített ügyletei tekintetében is választhatja, hogy alanyi adómentes adóalanyként jár el, amely tagállamban nem rendelkezik székhellyel, és amely tagállam adómentességet biztosít a kisvállalkozások számára,
- másrészt a Közösség másik tagállamában székhellyel rendelkező adóalany belföldön végzett tevékenysége tekintetében alanyi adómentességet választhat akkor is, ha belföldön nem rendelkezik székhellyel.

Mindkét esetben feltétel, hogy az adóalany éves árbevétele ne haladja meg az adott tagállamban meghatározott tagállami küszöbértéket, és az uniós éves árbevétele ne haladja meg a 100 000 eurót.⁴ (A határon átnyúló alanyi adómentesség alkalmazásának nem feltétele, hogy az adóalany a székhelye szerinti tagállamban is alanyi adómentességet alkalmazzon.)

A módosítás eredményeként a Közösség területén kívül székhellyel rendelkező adóalany nem választhat alanyi adómentességet sem belföldön, sem a Közösség bármely más tagállamában, akkor sem, ha a Közösség területén állandó telephelye vagy szokásos tartózkodási helye van.

A határon átnyúló alanyi adómentesség alkalmazása opcionális, egy vagy több tagállamban is alkalmazható. Ennek megfelelően az alábbi alkalmazási lehetőségek fordulhatnak elő:

- a) A SME-rendszer alkalmazása csak a székhely szerinti tagállamban (belföldi SME-rendszer).
- b) A SME-rendszer alkalmazása csak a székhely szerinti tagállamtól eltérő egy vagy több tagállamban (határon átnyúló SME-rendszer).
- c) A SME-rendszer alkalmazása a székhely szerinti tagállamban és az adóalany által választott más tagállam(ok)ban, ahol az áfa fizetendő (határon átnyúló SME-rendszer).

Tekintve, hogy a belföldi alanyi adómentesség szabályai érdemben nem változtak, jelen tájékoztatóban – elsődlegesen – a határon átnyúló (alanyi) adómentesség szabályait ismertetjük.

⁴ Héa-irányelv 284. cikk (2) bekezdés; Áfa tv. 195/A. § (3) bekezdés, Áfa tv. 195/G. § (3) bekezdés.

II. Az adómentességnek a belföldön székhellyel rendelkező adóalanyok által a Közösség másik tagállamában történő választására vonatkozó szabályok

1. A határon átnyúló (alanyi) adómentesség választásának feltételei; az előzetes nyilatkozat

Az az adóalany, akinek, amelynek székhelye belföldön van, jogosult az Áfa tv. 195/A-195/F. §-ban meghatározottak szerint adómentességet választani a Közösség azon másik tagállamában, amely biztosítja a tartalmában a Héa-irányelv 284. cikkének megfelelő (a kisvállalkozásokra vonatkozó) adómentesség alkalmazását.⁵ (E rendelkezés értelmében a belföldön székhellyel rendelkező adóalany abban a tagállamban választhatja az alanyi adómentességet, amely a kisvállalkozásokra vonatkozó különös szabályozást saját adóalanyai tekintetében alkalmazza.) Fontos megemlíteni, hogy az alanyi adómentesség székhelytől eltérő tagállamban történő alkalmazásának nem feltétele, hogy az adóalany belföldön alanyi adómentességet válasszon.

A székhely és a lakóhely fogalmának meghatározása során a Héa-vhr.⁶, illetve az Áfa tv. alábbi szabályait kell alkalmazni.

Az adóalany gazdasági tevékenységének székhelye a vállalkozás központi ügyvezetésének helye.⁷⁸ A központi ügyvezetés helyének meghatározásához figyelembe kell venni a vállalkozás általános irányítására vonatkozó alapvető döntések meghozatalának helyét, a vállalkozás létesítő okirat szerinti székhelyét, és a vállalkozás ügyvezetése üléseinek helyét. Amennyiben ezek a kritériumok nem teszik lehetővé a gazdasági tevékenység székhelyének bizonyossággal történő meghatározását, akkor a vállalkozás általános irányítására vonatkozó alapvető döntések meghozatalának helyét kell elsődleges kritériumként figyelembe venni. Egy egyszerű postai cím nem fogadható el az adóalany gazdasági tevékenységének székhelyeként.

A 2006/112/EK irányelv alkalmazásában természetes személy - függetlenül attól, hogy adóalany-e vagy sem - lakóhelye az a lakcím, amelyet bejegyeztek a népesség-nyilvántartásba vagy hasonló nyilvántartásba, vagy az említett személy által a hatáskörrel rendelkező adóhatóságnak megadott lakcím, kivéve, ha bizonyított, hogy ez a lakcím nem felel meg a valóságnak.⁹

⁵ Áfa tv. 195/A. § (1) bekezdése.

⁶ A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló 2006/112/EK irányelv végrehajtási intézkedéseinek megállapításáról szóló 282/2011/EU végrehajtási rendelet (a továbbiakban: Héa-vhr). Figyelemmel arra, hogy az Áfa tv. lakóhelyre vonatkozó rendelkezése (Áfa tv. 259. § 11. pont) kimondja, hogy ha az ott meghatározottól az Európai Unió kötelező jogi aktusa eltérően rendelkezik, úgy ezt a kötelező előírást kell alkalmazni, a lakóhely meghatározása során a Héa-vhr. mint kötelező jogi aktus eltérő rendelkezése alkalmazandó. A székhely Áfa tv.-ben rögzített fogalma lényegében megegyezik a Héa-vhr.-ben található fogalommal (lásd 8. lábjegyzet).

⁷ Héa-vhr. 10. cikk.

⁸ Áfa tv. 259. § 19. pont – székhely: a gazdasági tevékenység folytatásának az a helye, ahol a központi ügyvezetés helye van, kivéve, ha az Európai Unió kötelező jogi aktusa ettől eltérően rendelkezik.

⁹ Héa-vhr. 12. cikk.

Fontos, hogy az adóalany, aki, amely csak állandó telephellyel rendelkezik Magyarországon, az alanyi adómentesség alkalmazása kapcsán 2025-től kizárólag a határon átnyúló alanyi adómentességre vonatkozó előírások szerint (Áfa tv. XIII. fejezet 3. alcíme) választhatja e különös szabályok alkalmazását, feltéve, hogy székhelye egyébként a Közösség területén található.

A fentieken túl az alanyi adómentesség székhelytől eltérő tagállamban történő választásának joga uniós és tagállami árbevételi értékhatárhoz van kötve. Ennek megfelelően a határon átnyúló adómentesség abban az esetben választható, ha

- a) sem a tárgy naptári évet megelőző naptári évben ténylegesen,
- b) sem a tárgy naptári évben ténylegesen

az adóalany éves szinten göngyöltett (összesített) uniós árbevétele nem haladja meg a 100 000 eurót, és a mentességgel érintett tagállamban az éves szinten göngyöltett (összesített) tagállami árbevétele nem haladja meg az érintett tagállam által alkalmazott adómentességi árbevételi értékhatárt.¹⁰ A tagállamok által meghatározott értékhatár nem haladhatja meg a 85 000 eurót.¹¹ Az egyes tagállamokban alkalmazott értékhatárok az alábbi weboldalon érhetőek el: [VAT rules for small enterprises – SME scheme - European Commission \(europa.eu\)](https://europa.eu/vat-rules-for-small-enterprises-sme-scheme) (Ez az értékhatár Magyarországon 12 000 000 forint.)

Uniós árbevétel: az adóalany által a Közösség területén teljesített termékértékesítések és szolgáltatásnyújtások ellenértékének az Áfa tv. 188. § (3) bekezdésével összhangban számított, adó (áfa) nélküli összege (valamennyi tagállamot figyelembe véve, nem csak azon tagállamo(ka)t, amely(ek)ben az adóalany határon átnyúló alanyi adómentességet választ).

Tagállami árbevétel: az adóalany által egy adott tagállamban teljesített termékértékesítések és szolgáltatásnyújtások ellenértékének az Áfa tv. 188. § (3) bekezdésével összhangban számított, adó (áfa) nélküli összege.¹²

Az Áfa tv. 188. § (3) bekezdése határozza meg azokat az ügyleteket, amelyek ellenértékét nem kell figyelembe venni a belföldi alanyi adómentesség választására jogosító 12 000 000 forintos értékhatár kiszámítása során. Figyelemmel az Áfa tv. 195/A. § (2) bekezdésére, a 188. § (3) bekezdésében meghatározott – alább felsorolt – ügyletek ellenértékét az uniós és a tagállami árbevétel kiszámítása során nem kell figyelembe venni:

- az adóalany vállalkozásában tárgyi eszközként használt termék értékesítése, illetve immateriális jószágnak minősülő vagyoni értékű jog végleges átengedése,
- tárgyi eszköznek nem minősülő építési telek, tárgyi eszköznek nem minősülő két évnél nem régebbi beépített ingatlan értékesítése,¹³

¹⁰ Áfa tv. 195/A. § (3) bekezdés.

¹¹ Héa-irányelv 284. cikk (1) bekezdés.

¹² Áfa tv. 195/A. § (2) bekezdés.

¹³ Két évnél nem régebbi ingatlan az a beépített ingatlan, melynek értékesítésekor a rendeltetésszerű használatbavétel még nem történt meg, vagy a rendeltetésszerű használatbavétel megtörtént, de a használatbavétel és az értékesítés között még nem telt el két év (használatbavétel alatt érteni kell a használatbavétel tudomásulvételi

- az adólevonási jog nélküli, közérdekű jellegére tekintettel adómentes termékértékesítések, szolgáltatások [Áfa tv. 85. § (1) bekezdés],
- az adómentes pénzügyi és biztosítási szolgáltatások [Áfa tv. 86. § (1) bekezdés a)-g) pontok], ha azokat kiegészítő jelleggel végzik,
- a mezőgazdasági tevékenységet végző különleges jogállású adóalany ezen tevékenysége körébe tartozó termékértékesítése, szolgáltatásnyújtása.

Az árbevételnek az Áfa tv. 188. § (3) bekezdése szerinti számítását illetően kiemelendő változás, hogy 2025. január 1-től – az uniós jogi háttér módosulása miatt¹⁴ – az áfaszabályozás értelmében vett ún. új közlekedési eszköz Közösségen belüli adómentes értékesítéséből származó árbevétel is beleszámítandó az alanyi adómentesség választására, illetve alkalmazására jogosító értékhatárba.¹⁵ Az áfaszabályozás harmonizált jellege miatt ez az alanyi adómentesség minden relációja (székhely szerinti vagy attól eltérő tagállamban történő választása/alkalmazása) esetében igaz. Ugyanakkor az alanyi adómentességet választott adóalany továbbra sem járhat el alanyi adómentes minőségében, amennyiben a Közösség másik tagállamába értékesít új közlekedési eszközt.¹⁶

Ha az adóalany uniós árbevételének tárgyévi göngyöltett (összesített) összege meghaladja a 100 000 eurós uniós értékhatárt, az adóalany nem alkalmazhatja a határon átnyúló adómentességet egyetlen tagállamban sem. Ugyanakkor az uniós értékhatár átlépése nincs kihatással a belföldi alanyi adómentességre. Azaz, ha az adóalany átlépi ugyan a 100 000 eurós uniós árbevételi értékhatárt, de nem lépi túl a belföldi alanyi adómentesség választására jogosító 12 000 000 forintos értékhatárt a belföldön teljesített ügyleteivel, akkor az adóalany továbbra is jogosult belföldön – mint székhely szerinti tagállamban – az alanyi adómentesség alkalmazására, illetve amennyiben eddig belföldön nem választott alanyi adómentességet, úgy a következő évre választhatja azt, annak ellenére, hogy átlépte az uniós árbevételi értékhatárt az előző évben.

Az adómentesség a kisvállalkozás által teljesített termékértékesítésekre, szolgáltatásnyújtásokra alkalmazható¹⁷, így a beszerzésekre – például a termékimportra vagy a Közösségen belüli termékbeszerzésekre, ha utóbbiak ellenértéke az adott naptári évben meghaladja a 10 000 eurónak megfelelő pénzüsszeget – nem terjed ki. A vonatkozó uniós szabályozás¹⁸ alapján továbbá a határon átnyúló alanyi adómentesség nem terjed ki

- a sorozat jellegű ingatlan értékesítésre és
- az új közlekedési eszköz értékesítésére

eljárás esetén a használatbavétel hallgatással történő tudomásul vételét is, illetve egyszerűsített bejelentéssel megépített ingatlan esetében a beépítés tényét igazoló hatósági bizonyítvány kiállítását, ingatlan rendeltetésének megváltoztatása esetén pedig az ezt igazoló hatósági bizonyítvány kiállítását) – Áfa tv. 86. § (1) bekezdés j) pont.

¹⁴ Héa-irányelv 288. cikk.

¹⁵ Áfa tv. 188. § (3) bekezdés b) pontjának hatályon kívül helyezése.

¹⁶ Héa-irányelv 283. cikk (1) bekezdés b) pont, Áfa tv. 193. § (1) bekezdés h) pont.

¹⁷ Héa-irányelv 282. cikk.

¹⁸ Héa-irányelv 283. cikk.

sem.

A HÉA-irányelv lehetőséget biztosít a tagállamok számára, hogy az említett ügyleteken túl egyéb ügyleteket is kizárjanak a határon átnyúló alanyi adómentesség alkalmazási köréből. Ezen ügyletkör tehát tagállamonként változhat.

Az adóalanynak az alanyi adómentesség alkalmazásához előzetes nyilatkozatot kell benyújtania a Nemzeti Adó- és Vámhivatalhoz (a továbbiakban: NAV). Az előzetes nyilatkozatot a NAV által erre a célra kialakított elektronikus felületen kell benyújtani, amely alapján – a feltételek fennállása esetén – a NAV legkésőbb a nyilatkozat beérkezésétől számított 35. munkanapig egyedi azonosítószámmal látja el az adóalanyt, és erről az adóalanyt elektronikus úton értesíti. Az egyedi azonosítószám tartalmazza az EX utótagot. A NAV az EX-utótaggal ellátott egyedi azonosítószám érvényességét a választással érintett tagállamok tekintetében tagállamonként erősíti meg.¹⁹

A vonatkozó uniós szabályok alapján a NAV és azon tagállamok hatóságai, amelyekben az adóalany alkalmazni kívánja a határon átnyúló (alanyi) adómentességet, ellenőrzik, hogy az adóalany megfelel-e az alkalmazási feltételeknek. A NAV az információk rendelkezésre állásának dátumától számított 15 munkanapon belül elektronikus úton továbbítja az adóalany által megjelölt tagállamok illetékes hatóságainak az adatokat.²⁰ A NAV – az adóalany előzetes nyilatkozatában foglalt termékértékesítések és szolgáltatásnyújtások összesített értéke alapján – kiszámítja, hogy a tárgy naptári év vagy a tárgyévet megelőző naptári év során nem lépte-e át a 100 000 eurós uniós éves árbevételi értékhatárt²¹, míg az adómentességet biztosító tagállam(ok) az adott tagállami értékhatárnak megfelelést vizsgálja/vizsgálják meg a tárgy naptári év és – a mentesség választásával érintett tagállam szabályozásától függően – a tárgyévet megelőző egy vagy két év vonatkozásában^{22 23}.

A vizsgálat lefolytatására fő szabály szerint a nyilatkozat beérkezésétől számított 35 munkanap áll a tagállamok rendelkezésére. A 35 munkanapos határidő elmulasztása esetén az adóalany a 35. munkanaptól adómentes minőségben járhat el, kivéve, ha a NAV a választással érintett másik tagállam jelzése alapján arról értesítette az adóalanyt, hogy az adócsalás és adókikerülés megelőzése érdekében hosszabb időre van szükség kérelme elbírálásához.²⁴

A határon átnyúló adómentességet alkalmazó adóalanyt kizárólag a székhelye szerinti tagállamban kell azonosítani egyedi azonosítószámmal.²⁵ Azon belföldön székhellyel rendelkező adóalanyoknak, akik, amelyek a Közösség másik tagállamában jogosultak adómentesként eljárni, a NAV által megállapított EX-utótaggal ellátott egyedi azonosítószámot

¹⁹ Áfa tv. 195/A. § (4) bekezdés.

²⁰ A hozzáadottérték-adó területén történő közigazgatási együttműködésről és csalás elleni küzdelemről szóló 904/2010/EU tanácsi rendelet (a továbbiakban: 904-es rendelet) 37a. cikk (1) bekezdés.

²¹ 904-es rendelet 37b. cikk (1) bekezdés.

²² 904-es rendelet 37b. cikk (2) bekezdés.

²³ HÉA-irányelv 284a. cikk (1) bekezdés második albekezdés.

²⁴ HÉA-irányelv 284. cikk (5) bekezdés; Áfa tv. 195/A. § (5) bekezdés.

²⁵ HÉA-irányelv 284. cikk (3) bekezdés b) pont.

kell alkalmazniuk ezen mentességgel érintett tagállamokban. Az EX-utótaggal ellátott adószám egy egységes azonosító minden olyan tagállam vonatkozásában, ahol az adóalany adómentes minőségében jár el.

Az adóalany az előzetes nyilatkozat módosításával köteles előzetesen tájékoztatni a NAV-ot az előzetes nyilatkozatban közölt adatok változásáról, akkor is, ha változik azon, a korábbi nyilatkozatban megjelölt tagállamok köre, amelyekben élni kíván az adómentességgel (a módosításban az adóalany köteles feltüntetni az EX-utótaggal ellátott adószámot²⁶). Ebben az esetben az érintett tagállamok illetékes hatóságai az eredeti nyilatkozat vizsgálatával azonos módon járnak el.²⁷

Az adómentesség a Közösség másik tagállamában attól az időponttól kezdve alkalmazható, amikor a NAV közli az adóalannal az EX-utótaggal ellátott adószámot, illetve annak érvényességéről értesíti az adóalanyt a mentességgel érintett tagállam vonatkozásában.²⁸ Az előzetes nyilatkozat módosítása esetén, ha az adóalany megfelel a feltételeknek, az EX-utótaggal ellátott azonosítószám érvényességét kiterjesztik az előzetes nyilatkozat módosításával érintett tagállam(ok)ra. Ebben az esetben az újonnan érintett tagállamokban az alanyi adómentesség a NAV által küldött értesítést követően alkalmazható.²⁹

Például, ha egy belföldi székhelyű adóalany Németországban és Franciaországban kíván alanyi adómentességet alkalmazni, és erről előzetesen nyilatkozik a NAV felé, továbbá a német adóhatóság a nyilatkozat benyújtásától számított 30. munkanapon jelzi a NAV-nak, hogy nincs akadálya az adómentesség alkalmazásának, a francia adóhatóság azonban azt jelzi, hogy további vizsgálatokat kíván elvégezni, akkor a NAV az EX-utótaggal ellátott egyedi azonosítószámot megállapítja, és közli az adóalannal, de annak érvényességét csak Németország tekintetében erősíti meg, azaz az adóalany csak Németországban alkalmazhatja az adómentességet. Az adóalany ebben az esetben a NAV-tól arról is értesítést kap, hogy Franciaországban még nem alkalmazhatja az adómentességet, akkor sem, ha már eltelt a nyilatkozat benyújtásától számítva 35 munkanap. Franciaországban az adómentesség attól az időponttól lesz alkalmazható, amikor a francia adóhatóság az adómentesség alkalmazhatóságát megerősíti, és erről az adóalany a NAV-tól értesítést kap, megjelölve benne az EX-utótaggal ellátott egyedi azonosítószám érvényességének kezdetét Franciaország tekintetében.

A fentebb említett előzetes nyilatkozatnak, illetve az előzetes nyilatkozat módosításának az alábbi adatokat kell tartalmaznia:

a) az adóalany

aa) neve,

ab) tevékenysége,

²⁶ Áfa tv. 195/A. § (9) bekezdés.

²⁷ Áfa tv. 195/A. § (6)-(7) bekezdés.

²⁸ Héa-irányelv (5) bekezdés a) pont.

²⁹ Héa-irányelv (5) bekezdés b) pont.

ac) jogi formája,

ad) székhelye, annak hiányában lakóhelye,

ae) belföldi és – ha van – az Áfa tv. 258. § (3) bekezdés *b)* pontja szerinti adószáma(i) – azaz a Közösség más tagállama(i) által megállapított adószám,

af) elektronikus levelezési címe és telefonszáma;

b) a Közösség azon tagállama(i) amely(ek)ben az adóalany élni kíván a határon átnyúló (alanyi) adómentességgel;

c) a nyilatkozatot vagy annak módosítását megelőző naptári év tagállami árbevételeinek éves szinten göngyölített (összesített) összege a Közösség minden tagállamának – ideértve a belföldet is – vonatkozásában, tagállamonként külön-külön feltüntetve;

d) a nyilatkozatot vagy annak módosítását megelőzően a tárgy naptári év tagállami árbevételeinek göngyölített (összesített) összege a Közösség minden tagállamának – ideértve a belföldet is – vonatkozásában, tagállamonként külön-külön feltüntetve;

e) az adóalany által belföldön és a Közösség azon másik tagállamában, amely élt a Héa-irányelv 288a. cikk (1) bekezdés első albekezdése szerinti lehetőséggel (azaz az adott tagállamban az adóalany az értékhatár túllépése esetén két naptári évig nem élhet az adómentességgel), a nyilatkozatot megelőző második naptári évben teljesített tagállami árbevétel éves szinten göngyölített (összesített) összege, tagállamonként külön-külön feltüntetve.³⁰

A c)-e) pontok szerinti összegeket euróban kell megadni. Az eurótól eltérő pénznemben számított tagállami és uniós árbevétel euróra történő átváltásához az adóalany az érintett naptári év első napján érvényes átváltási árfolyamot köteles alkalmazni. Az átváltást az Európai Központi Bank által az adott napra vonatkozóan közzétett átváltási árfolyamon kell elvégezni, vagy ha az adott napon nem tettek közzé árfolyamot, akkor a következő közzétételi napon kiadott árfolyamon.³¹

Az adóalanyak mind a huszónhét tagállam vonatkozásában meg kell adnia a c)-e) pontok szerinti összegeket, nem csak Magyarország és azon tagállamok vonatkozásában, amelyekben a határon átnyúló alanyi adómentességet alkalmazni kívánja. Ha az adóalany egy vagy több tagállam vonatkozásában a c)-e) pontok szerinti évek valamelyikében nem realizált árbevételt, akkor ezen tagállam(ok) és ezen évek kapcsán „nulla” értéket kell feltüntetni az előzetes nyilatkozatban.

Ha az adóalany az előzetes nyilatkozat módosításával arról tájékoztatja NAV-ot, hogy a korábbi nyilatkozatban megjelölt tagállamoktól eltérő tagállamban vagy tagállamokban is élni kíván az adómentességgel, a fent felsorolt adatokat nem köteles ismételtén megadni abban az esetben,

³⁰ Áfa tv. 195/A. § (8) bekezdés.

³¹ Áfa tv. 195/C. § (1) bekezdés.

ha ezeket az adatokat az alább ismertetett negyedéves adatszolgáltatás során (a 195/B. § alapján) korábban már megadta.³²

Ha az előzetes nyilatkozat benyújtását követően, de még az EX-utótaggal ellátott egyedi azonosítószám megállapítása, azaz a határon átnyúló alanyi adómentesség alkalmazását megelőzően az adóalany tartalmi hibákat észlel az előzetes nyilatkozatban feltüntetett adatokban és azokat az előzetes nyilatkozat újbóli benyújtásával javítja, abban az esetben a javító dokumentumra kell az előzetes nyilatkozatra vonatkozó előírásokat alkalmazni, azzal, hogy a 35 munkanapos határidő számítása a javító nyilatkozat (lényegében új előzetes nyilatkozat) NAV-hoz történő beérkezésétől kezdődően számítandó.³³

Ha az adóalany az előzetes nyilatkozat módosítását (ideértve különösen a mentesség választásával érintett tagállam körének változtatását) azt megelőzően kezdeményezi a NAV-nál, hogy az eredeti előzetes nyilatkozatban megjelölt minden tagállam tekintetében elbírálásra került volna az adóalany választása (megerősítésre került volna az EX-utótaggal ellátott egyedi azonosítószám), abban az esetben a módosító dokumentumra vonatkozó előírások azzal az eltéréssel alkalmazandóak, hogy a vonatkozó 35 munkanapos határidő az eredeti előzetes nyilatkozat elbírálását követő naptól kezdődik.³⁴

2. Adatszolgáltatás

Az az adóalany, aki, amely adómentességet választott a Közösség más tagállamában/tagállamaiban, negyedévente köteles adatot szolgáltatni tagállami bontásban az adott negyedévben belföldön és a Közösség más tagállamiban teljesített ügyletek adó nélküli ellenértékéről.³⁵ Az adatszolgáltatásnak minden tagállamra ki kell terjednie, nem csak azokra, amelyek tekintetében az adóalany adómentességet választott, továbbá, minden negyedévre vonatkozóan be kell nyújtani. Ha az adott naptári negyedévben az adott tagállam vonatkozásában nem történt termékértékesítés, szolgáltatásnyújtás, az adatszolgáltatásban nulla tagállami árbevétel kell feltüntetni.³⁶ Az adatszolgáltatást a tárgy naptári negyedévet követő hónap utolsó napjáig kell benyújtani a NAV által ezen célra kialakított elektronikus felületen.³⁷

Ha az adóalany tárgyévben göngyölített (összesített) uniós árbevétele meghaladja a 100 000 eurót, az adóalanyynak erről 15 munkanapon belül tájékoztatni kell a NAV-ot (a bejelentést szintén a fentebb említett elektronikus felületen kell megtenni), és ezzel egyidejűleg adatot kell szolgáltatnia a tárgy naptári negyedév kezdetétől az átlépés időpontjáig realizált tagállami árbevételeiről minden tagállamra vonatkozóan, tagállami bontásban.³⁸

³² Áfa tv. 195/A. § (9) bekezdés.

³³ Áfa tv. 195/A. § (10) bekezdés.

³⁴ Áfa tv. 195/A. § (11) bekezdés.

³⁵ Áfa tv. 195/B. § (1) bekezdés.

³⁶ Áfa tv. 195/B. § (2) bekezdés.

³⁷ Áfa tv. 195/B. § (3) bekezdés.

³⁸ Áfa tv. 195/B. § (4) bekezdés.

Az adóalanynak mind a rendszeres, mind a 100 000 eurós értékhatár átlépése esetén teljesítendő rendkívüli adatszolgáltatásában fel kell tüntetnie az EX-utótaggal ellátott egyedi azonosítószámát.³⁹

Az adatszolgáltatás során az összegeket euróban kell megadni. Az eurótól eltérő pénznemben számított tagállami és uniós árbevétel euróra történő átváltásához az adóalany az érintett naptári év első napján érvényes átváltási árfolyamot köteles alkalmazni. Az átváltást az Európai Központi Bank által az adott napra vonatkozóan közzétett átváltási árfolyamon kell elvégezni, vagy ha az adott napon nem tettek közzé árfolyamot, akkor a következő közzétételi napon kiadott árfolyamon.⁴⁰

Az uniós szabályozás lehetővé teszi, hogy a tagállamok objektív kritériumok alapján eltérő értékhatárokat állapítsanak meg különböző üzleti ágazatok vonatkozásában (egyetlen értékhatár sem haladhatja meg a 85 000 euró összegű értékhatárt vagy az ennek megfelelő, nemzeti pénznemben kifejezett összeget). Ha az adatszolgáltatás olyan tagállamra vonatkozik, amely több értékhatárt is alkalmaz az adómentességre, úgy az adatszolgáltatás során ezen tagállam vonatkozásában a tagállami árbevételt ezen értékhatárok tekintetében releváns számítás szerinti bontásban kell megadni.⁴¹

Mivel az előzetes nyilatkozat benyújtásának időpontja eltér attól az időponttól, amely időponttól az adóalany jogosult a határon átnyúló adómentesség alkalmazására, ez az első alkalommal benyújtandó negyedéves adatszolgáltatásban szereplő adatok megkettőződéséhez vagy hiányos adatszolgáltatáshoz vezethet. Ennek elkerülése érdekében az Áfa tv. az alábbiak szerint rendelkezik.

Ha a 195/A. § (4) bekezdése szerinti nyilatkozat (előzetes nyilatkozat) NAV-hoz történő beérkezésének napja és e nyilatkozat alapján az adómentesség alkalmazásának kezdő napja azonos naptári negyedévbe esik, abban az esetben az adómentesség alkalmazásának kezdő napját követő első adatszolgáltatás nem tartalmazza a tárgy naptári negyedévre vonatkozóan a 195/B. § (1) bekezdés alapján feltüntetendő azon árbevételi adatokat, amelyeket az adóalany a 195/A. § (4) bekezdése szerinti nyilatkozatában (előzetes nyilatkozat) már feltüntetett.⁴²

Ha az adómentesség alkalmazásának kezdő napja a 195/A. § (4) bekezdése szerinti nyilatkozat (előzetes nyilatkozat) NAV-hoz történő beérkezésének napját magában foglaló naptári negyedévet követő naptári negyedévbe esik, abban az esetben az adómentesség alkalmazásának kezdő napját követő első adatszolgáltatás tartalmazza a tárgy naptári negyedévet megelőző naptári negyedévre vonatkozó azon árbevételi adatokat is – a 195/B. § (1) bekezdésben előírt módon –, amely árbevételt az adóalany a 195/A. § (4) bekezdése szerinti nyilatkozatban (előzetes nyilatkozat) nem tüntetett fel.⁴³

³⁹ Áfa tv. 195/B. § (5) bekezdés.

⁴⁰ Áfa tv. 195/C. § (1) bekezdés.

⁴¹ Héa-irányelv 284. cikk (1) bekezdés; Áfa tv. 195/C. § (2) bekezdés.

⁴² Áfa tv. 195/B. § (6) bekezdés.

⁴³ Áfa tv. 195/B. § (7) bekezdés.

Ha a már benyújtott negyedéves adatszolgáltatás adataiban az adóalany hibát tár fel vagy azok utólag módosulnak, a helyesbítéshez az eredeti negyedéves adatszolgáltatást kell újra, a helyes adattartalommal benyújtani.⁴⁴

3. EX-utótaggal ellátott egyedi azonosítószám érvénytelenítése

A Közösség Magyarországtól eltérő tagállamában, tagállamaiban az adóalany abban az esetben alkalmazhat adómentességet, ha ezen tagállam(ok) tekintetében érvényes EX-utótaggal ellátott egyedi azonosítószámmal rendelkezik. Az Áfa tv. meghatározza, hogy az adóhatóság mely esetekben érvényteleníti az EX-utótaggal ellátott azonosítószámot, azaz meghatározza, hogy mely esetekben szűnik meg annak lehetősége, hogy az adóalany adómentes minőségében járjon el a székhelyétől eltérő tagállam(ok) tekintetében. A NAV érvényteleníti az EX-utótaggal ellátott egyedi azonosítószámot, ha

- a) az adóalany negyedéves vagy rendkívüli adatszolgáltatása alapján az uniós árbevételének tárgyévi göngyöltett (összesített) összege meghaladja a 100 000 eurót;
- b) az adómentesség választásával érintett tagállam arról értesíti a NAV-ot, hogy az adóalany ezen tagállamban nem jogosult az adómentességre vagy az adómentességet ezen tagállamban már nem alkalmazzák;
- c) az adóalany bejelentette a NAV-nak, hogy az adómentesség választásával érintett tagállamban a továbbiakban nem kívánja igénybe venni az adómentességet; vagy
- d) az adóalany bejelentette a NAV-nak – vagy más okból feltételezhető –, hogy az adómentesség választásával érintett tagállamban tevékenysége befejeződött.⁴⁵

A b)-d) pontok szerinti esetekben, azaz az uniós árbevételi értékhatár túllépésének esetétől eltérő esetekben a NAV csak az érintett tagállam tekintetében érvényteleníti az egyedi azonosítószámot, ha ezen tagállamon túlmenően egy vagy több további tagállamban az adóalany továbbra is alkalmazza az adómentességet.⁴⁶ Az érvénytelenítés hatályosulásának napját az érintett tagállam jogszabályai határozzák meg. Ha az adóalany átlépi a tagállami árbevételi értékhatárt, főszabály szerint egy naptári éven keresztül nem választhat újból adómentességet az adott tagállamban. Azonban az uniós szabályozás lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy ezt az időszakot két naptári évre meghosszabbítsák.⁴⁷

Az a) pont szerinti esetben, vagyis ha az adóalany a 100 000 eurós uniós bevételi értékhatárt lépi át, a túllépés évét követő naptári év végéig a székhelyétől eltérő egyetlen tagállamban sem élhet a határon átnyúló adómentességgel⁴⁸, ugyanakkor ez az átlépés nem érinti a belföldi (mint székhely szerinti tagállambeli) alanyi adómentességet, tehát az adóalany az uniós éves bevételi

⁴⁴ Áfa tv. 195/B. § (8) bekezdés.

⁴⁵ Áfa tv. 195/E. §.

⁴⁶ Áfa tv. 195/E. §.

⁴⁷ Héa-irányelv 288. cikk (1) bekezdés első albekezdés.

⁴⁸ Áfa tv. 195/F. §.

értékhatár átlépése esetén továbbra is alkalmazhatja az alanyi adómentességet Magyarországon, vagy, ha eddig belföldön nem választott alanyi adómentességet, úgy a következő évre választhatja azt, annak ellenére, hogy átlépte az uniós árbevételi értékhatárt az előző évben, ha a választás feltételeinek megfelel.

4. Adminisztratív egyszerűsítések

Az uniós szabályozás értelmében a nem a székhelyük szerinti tagállamban adómentességet választó adóalanyok az adott tagállamban az adómentesség hatálya alá tartozó termékértékesítései és szolgáltatásnyújtásai vonatkozásában nem kötelesek:

- a) magukat áfaalanyként nyilvántartásba vetetni (azaz az érintett tagállamban nem kötelesek bejelenteni adóalanyként folytatott tevékenységük megkezdését, módosítását, megszüntetését, valamint az érintett tagállamoknak nem kell ezen adóalanyokat egyedi adószámmal nyilvántartaniuk), az ilyen adóalanyokat az adómentesség alkalmazásához csak a székhelyük szerinti tagállamban kell azonosítani az EX-utótaggal ellátott egyedi azonosítószámmal⁴⁹;
- b) áfabevallást benyújtani.⁵⁰

Ha az adóalany nem teljesíti vagy nem határidőben teljesíti a negyedéves adatszolgáltatási kötelezettségét, illetve nem tesz eleget a fentebb ismertetett, az uniós árbevételi értékhatár átlépése esetén fennálló tájékoztatási és rendkívüli adatszolgáltatási kötelezettségének, vagy ezeket határidőben nem teljesíti, a mentességgel érintett tagállamoknak lehetőségük van előírni, hogy az említett kötelezettségeket nem teljesítő vagy nem határidőben teljesítő adóalany teljesítse például a bejelentkezésre és az áfabevallás benyújtására vonatkozó kötelezettségeit az érintett tagállam(ok)ban.⁵¹ Ugyanakkor az adóalany nem feltétlenül veszíti el arra vonatkozó jogát, hogy az adott tagállamban továbbra is alkalmazza a határon átnyúló adómentességet. Azt, hogy adott esetben mely kötelezettségek teljesítésével kell számolnia az adóalanynak, az adott tagállam jogszabályai határozzák meg.

Továbbá a mentességet alkalmazó tagállamok mentesíthetik a határon átnyúló alanyi adómentességet alkalmazó adóalanyokat további adminisztratív kötelezettségek alól is (például számlázás, nyilvántartás, összesítő nyilatkozat). Ezen mentesítések körét szintén az adott tagállam jogszabályai tartalmazzák.⁵²

5. Adólevonási jog

A vonatkozó uniós szabályozás értelmében az adómentességet élvező adóalanyok nem jogosultak a Héa-irányelv 167-171. cikkeinek és a 173-177. cikkeinek megfelelő áfalevonásra, és számláikon nem tüntethetnek fel áfát.⁵³

⁴⁹ Héa-irányelv 284. cikk (3) bekezdés b) pont.

⁵⁰ Héa-irányelv 284d. cikk (1) bekezdés.

⁵¹ Héa-irányelv 284d. cikk (3) bekezdés.

⁵² Héa-irányelv 292d. cikk.

⁵³ Héa-irányelv 289. cikk.

Az adólevonási jog megilleti az adóalanyt, ha a beszerzett terméket, igénybe vett szolgáltatást olyan, külföldön teljesített termékértékesítéshez, szolgáltatásnyújtáshoz használja fel, amely, ha azt belföldön teljesítené, adólevonásra jogosító ügyletnek minősülne. Az Áfa tv. azonban e körben megfogalmaz egy kivételt, és rögzíti, hogy az adóalany nem helyezheti levonásba azon ügyletek teljesítéséhez történő beszerzéseinek előzetesen felszámított adóját, amely ügyletet olyan másik tagállamban teljesített, ahol alanyi adómentességet választott. Azaz, ha az adóalany belföldön nem, de a Közösség egy másik tagállamában alanyi adómentességet választott, akkor az ezen másik tagállamban teljesített ügylethez belföldön beszerzett termékeket, igénybe vett szolgáltatásokat terhelő áfát nem helyezheti levonásba, annak ellenére sem, hogy ha ezt az ügyletet belföldön teljesítené, az adólevonásra jogosítaná.⁵⁴

A határon átnyúló alanyi adómentességet alkalmazó adóalany, aki, amely belföldön nem választott alanyi adómentességet, a belföldi ügyleteihez beszerzett termékeket, igénybe vett szolgáltatásokat terhelő áfát az Áfa tv. VII. fejezetében foglaltak szerint helyezheti levonásba. Ha az adóalany a határon átnyúló alanyi adómentesség mellett belföldön is alanyi adómentességet alkalmaz, az Áfa tv. 195. §-ában rögzített szabályokra is figyelemmel kell eljárnia.

Továbbá, ha egy belföldön alanyi adómentességet választott adóalany az alanyi adómentesség időszakában megvalósuló belföldi beszerzését olyan ügylete teljesítése érdekében használja, hasznosítja, amely ügylet teljesítési helye olyan tagállamba esik, amely tagállamban nem választott alanyi adómentességnek megfelelő mentességet, az adóalany ezen esetben sem jogosult az említett beszerzés kapcsán adólevonási jog gyakorlására.⁵⁵

6. Jogorvoslat

A határon átnyúló adómentesség alkalmazását elutasító vagy a SME-rendszer alkalmazásából kizáró – formálisan a NAV által meghozott – döntés ellen az adóalany fellebbezhet.

Ha az elutasítás, kizárás oka az uniós árbevételi értékhatár túllépése, az adóalanyak a döntés elleni fellebbezést a NAV-hoz kell benyújtania.

Ha az elutasítás, kizárás oka a tagállami árbevételi értékhatár túllépése, vagy egyébként a mentességgel érintett tagállam hatóságától származó információ, akkor az adóalanyak az érintett tagállam illetékes hatóságához kell benyújtania a fellebbezést. Ha az adózó ezen jogorvoslati kérelmét a NAV-hoz nyújtja be, akkor a NAV a kérelmet a beérkezéstől számított nyolc napon belül – az adózó egyidejű értesítése mellett – az adómentességgel érintett tagállamhoz átteszi.⁵⁶

⁵⁴ Áfa tv. 121. § a) pont.

⁵⁵ Áfa tv. 195. § (6) bekezdés.

⁵⁶ Az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Air.) 122. § (6)-(7) bekezdése.

III. Az alanyi adómentességnek a belföldön székhellyel nem rendelkező adóalanyok által belföldön történő alkalmazására vonatkozó szabályok

1. Az alanyi adómentesség választásának feltételei

A Közösség másik tagállamában székhellyel, ennek hiányában lakóhellyel rendelkező adóalany (a továbbiakban: külföldi adóalany vagy adóalany) jogosult Magyarországon alanyi adómentességet választani – az Áfa tv. 195/G-195/K. §-ban meghatározott eltéréssel – a belföldi alanyi adómentességre vonatkozó szabályok szerint.⁵⁷ Ennek megfelelően a külföldi adóalany akkor választhat Magyarországon alanyi adómentességet, ha a tárgy naptári évet megelőző és a tárgy naptári évben nem haladja meg a göngyöltett árbevétele a 100 000 eurós uniós árbevételi értékhatárt, továbbá belföldi árbevétele nem haladja meg a belföldi alanyi adómentességre vonatkozó 12 000 000 forintos értékhatárt.⁵⁸

Uniós árbevétel: az adóalany által a Közösség területén teljesített termékértékesítések és szolgáltatásnyújtások ellenértékének az Áfa tv. 188. § (3) bekezdésével összhangban számított, adó nélküli összege.

Belföldi árbevétel: az adóalany által belföldön teljesített termékértékesítések és szolgáltatásnyújtások ellenértékének 188. § (3) bekezdése szerint számított, adó nélküli összege.⁵⁹

Az Áfa tv. 188. § (3) bekezdésével összhangban számítandó árbevétel kapcsán megjegyzendő, hogy 2025. január 1-jétől az új közlekedési eszköz Közösségen belüli adómentes értékesítéséből származó árbevétel beleszámít az adómentesség választására jogosító értékhatárba.⁶⁰ E változás az uniós szabályozás módosulásából ered, így az új szabály minden tagállamban alkalmazandó. Ugyanakkor az alanyi adómentességet választott adóalany továbbra sem járhat el alanyi adómentes minőségében abban az esetben, ha a Közösség másik tagállamába értékesít új közlekedési eszközt.⁶¹

Az adóalany a Közösség azon másik tagállamában nyilatkozik az alanyi adómentesség választásáról, amelyben székhellyel, ennek hiányában lakóhellyel (a továbbiakban együtt: székhellyel) rendelkezik.⁶² Az előzetes nyilatkozat benyújtásával, módosításával, aktualizálásával kapcsolatos részletszabályokat az adóalany székhelye szerinti tagállam jogszabályai határozzák meg, összhangban a vonatkozó uniós szabályokkal.⁶³

Az adóalany attól a naptól jogosult Magyarországon alanyi adómentesség alkalmazására, amely napon a székhelye szerinti tagállam illetékes hatósága az EX-utótaggal ellátott egyedi

⁵⁷ Áfa tv. 195/G. § (1) bekezdés.

⁵⁸ Áfa tv. 195/G. § (3) bekezdés, 188. § (2) bekezdés.

⁵⁹ Áfa tv. 195/G. § (2) bekezdés.

⁶⁰ Áfa tv. 188. § (3) bekezdés b) pontjának hatályon kívül helyezése.

⁶¹ Áfa tv. 193. § (1) bekezdés h) pontja.

⁶² Áfa tv. 195/G. § (4) bekezdés.

⁶³ Héa-irányelv 284-284a. cikk.

azonosítószámot⁶⁴ Magyarországra is kiterjedő érvényességgel közölte vele, vagy Magyarország tekintetében megerősítette azt, de legkésőbb az alanyi adómentesség belföldön történő választására vonatkozó nyilatkozatának ezen hatósághoz történő beérkezésétől számított 35. munkanaptól.⁶⁵ Utóbbi eset alól kivételt képez, ha a székhely szerinti tagállam illetékes hatósága a fent említett 35 munkanapon belül arról tájékoztatja az adóalanyt, hogy az adókijátszás és adóelkerülés megelőzése érdekében 35 munkanapnál hosszabb időre van szükség az ellenőrzések elvégzéséhez. Ekkor ugyanis az alanyi adómentesség belföldön az EX-utótaggal ellátott egyedi azonosítószám adóalannyal való tényleges közlésétől (függetlenül attól, hogy arra adott esetben a 35 munkanapos eredeti határidőn túl kerül sor), vagy, ha korábban már más tagállamban is élt e választási joggal, akkor Magyarország tekintetében történő megerősítésétől alkalmazható.⁶⁶

2. Adatszolgáltatás

A külföldi adóalanyok adatszolgáltatására vonatkozó szabályok hasonlóak a belföldi adóalanyok Közösség másik tagállamában választott adómentessége esetén teljesítendő adatszolgáltatását meghatározó szabályokhoz – tekintve, hogy ugyanazon uniós szabályon alapulnak –, azzal a különbséggel, hogy a negyedéves és rendkívüli adatszolgáltatás teljesítésének részletszabályait (ideértve az alkalmazandó pénznemet és az árbevétel számítása szempontjából figyelembe veendő értékeket is) a székhely szerinti tagállam jogszabályai határozzák meg.

Az adóalanyoknak minden naptári negyedévre vonatkozóan adatot kell szolgáltatnia a székhely szerinti tagállam illetékes hatóságához – feltüntetve az EX-utótaggal ellátott egyedi azonosítószámot – az alábbiakról:

- az adott naptári negyedévben a székhely szerinti tagállamban értékesített termékek és nyújtott szolgáltatások összesített értéke, illetve „0”, ha nem történt termékértékesítés vagy szolgáltatásnyújtás;
- az adott naptári negyedévben a székhely szerinti tagállamtól eltérő minden egyes tagállamban értékesített termékek és nyújtott szolgáltatások összesített értéke, illetve „0”, ha nem történt termékértékesítés vagy szolgáltatásnyújtás, tagállamonként külön-külön feltüntetve.⁶⁷

Az adatszolgáltatást a tárgy naptári negyedévet követő hónap utolsó napjáig kell benyújtani a székhely szerinti tagállam illetékes hatóságához.⁶⁸

Ha az adóalany uniós árbevétele meghaladja a 100 000 eurót, az adóalanyoknak erről 15 munkanapon belül tájékoztatnia kell a székhely szerinti tagállam illetékes hatóságát, és

⁶⁴ Héa-irányelv 284. cikk (3) bekezdés.

⁶⁵ Áfa tv. 195/H. § (1) bekezdés.

⁶⁶ Áfa tv. 195/H. § (2) bekezdés.

⁶⁷ Héa-irányelv 284b. cikk (1) bekezdés.

⁶⁸ Héa-irányelv 284b. cikk (2) bekezdés.

ezzel egyidejűleg adatot kell szolgáltatnia a tárgy naptári negyedév kezdetétől az átlépés időpontjáig realizált tagállami árbevételeiről minden tagállamra vonatkozóan, tagállami bontásban.⁶⁹

3. Az alanyi adómentesség megszűnése

A külföldi adóalany belföldi alanyi adómentessége megszűnik, ha

- a) az adóalany bejelenti a székhelye szerint illetékes hatóságnak, hogy a továbbiakban nem kívánja alkalmazni Magyarországon az alanyi adómentességet;
- b) az adóalany tárgyévben göngyöltett (összesített) uniós árbevétele meghaladja a 100 000 eurós értékhatárt;
- c) az adóalany a tárgy naptári évben meghaladja a belföldi alanyi adómentesség értékhatárát (12 000 000 forint);
- d) az adóalany bejelentette – vagy más okból feltételezhető –, hogy belföldön tevékenysége befejeződött;
- e) az adóalany székhelye szerinti tagállama az a)-d) ponttól eltérő okokból érvényteleníti az adóalany EX-utótaggal ellátott egyedi azonosítószámát.⁷⁰

A külföldi adóalany belföldi alanyi adómentessége az alábbi időpontoktól szűnik meg az Áfa tv. alapján.

Ha az adóalany nyilatkozik arról, hogy a továbbiakban nem kívánja alkalmazni belföldön az alanyi adómentességet, az alanyi adómentesség a nyilatkozatnak a székhelye szerinti tagállamához történő beérkezését követő naptári negyedév első napjától szűnik meg. Ettől eltérően, ha a nyilatkozat a tárgy naptári negyedév utolsó hónapjában érkezik be, az alanyi adómentesség a beérkezést követő naptári negyedév második hónapjának első napjától szűnik meg.⁷¹

Ha az adóalany átlépi a 100 000 eurós uniós árbevételi értékhatárt, még alanyi adómentes minőségében járhat el azon termékértékesítése, szolgáltatásnyújtása tekintetében, amelynek ellenértékével meghaladja az uniós árbevételi értékhatárt, feltéve, hogy ezen termékértékesítése, szolgáltatásnyújtása ellenértékével nem haladja meg a 12 000 000 forintos belföldi értékhatárt. Az ezt követően teljesített ügyletei tekintetében az adóalany nem járhat el alanyi adómentes minőségében. Ha az adóalany ugyanazon ügyletének ellenértékével haladja meg az uniós és a belföldi árbevételi értékhatárt, akkor az alanyi adómentesség nem alkalmazható azon ügyletre sem, amellyel a bevételi értékhatárt meghaladja. Az uniós értékhatár átlépése esetén az átlépés évét követő naptári év végéig a külföldi adóalany nem

⁶⁹ Héa-irányelv 284b. cikk (3) bekezdés.

⁷⁰ Áfa tv. 195/K. § (1) bekezdés.

⁷¹ Áfa tv. 195/K. § (3) bekezdés.

választhat sem Magyarországon, sem a székhelyétől eltérő más tagállamban alanyi adómentességet.⁷²

Ha az alanyi adómentesség a belföldi árbevételi értékhatár átlépése miatt szűnik meg, az adómentesség már azon ügyletre sem alkalmazható, amelynek ellenértékével az adóalany átlépi a 12 000 000 forintot.⁷³ Ebben az esetben értékhatár túllépésének évét követő második naptári év végéig a külföldi adóalany nem választhat Magyarországon alanyi adómentességet.⁷⁴

Abban az esetben, ha az adóalany bejelentette tevékenysége megszűnését vagy más okból feltételezhető, hogy a belföldi tevékenysége befejeződött, az alanyi adómentesség azzal a nappal szűnik meg, amikor az adóalany belföldön folytatott gazdasági tevékenysége befejeződik. Az Áfa tv. alapján az adóalany gazdasági tevékenysége befejezésének tekinthető különösen, ha az adóalany két egymást követő naptári negyedévre vonatkozóan nem teljesíti adatszolgáltatási kötelezettségét.⁷⁵

4. Adminisztratív egyszerűsítések

A külföldi adóalany mentesül néhány – az adóalanyokra egyébként vonatkozó – adókötelezettség alól, illetve bizonyos könnyítések is megilletik.

A Közösség más tagállamában székhellyel rendelkező adóalany, aki, amely belföldön alanyi adómentességet választott, mentesül a belföldi bejelentkezési kötelezettség alól ezen adómentes tevékenysége tekintetében.⁷⁶ Azonban, ha más tevékenysége alapján – amely tevékenysége során nem járhat el alanyi adómentes minőségében⁷⁷ – bejelentkezésre válik kötelezetté (például tárgyi eszközként használt termék értékesítése, tárgyi eszköznek nem minősülő két évnél nem régebbi beépített ingatlan értékesítése, Közösségen belüli termékbeszerzés, ha az ilyen ügyletek ellenértéke meghaladja a 10 000 eurónak megfelelő pénzüsszeget, új közlekedési eszköz más tagállamba történő értékesítése), akkor e tekintetben nem mentesül az Art.⁷⁸ szerinti bejelentkezési kötelezettség alól (ugyanakkor önmagában ez nem befolyásolja a külföldi adóalany alanyi adómentességre való jogosultságát).

A külföldi adóalany mentesül továbbá a belföldi bevallástételi kötelezettség alól azon ügyletei tekintetében, amelyekre a határon átnyúló alanyi adómentesség kiterjed.⁷⁹

A külföldi adóalany az alanyi adómentes minőségében teljesített azon termékértékesítésekről, szolgáltatásnyújtásokról, amelyekre a belföldi számlázási szabályokat kell alkalmazni⁸⁰,

⁷² Áfa tv. 195/K. (4)-(5) bekezdés.

⁷³ Áfa tv. 191. § (2) bekezdés.

⁷⁴ Áfa tv. 195/K. (6) bekezdés.

⁷⁵ Áfa tv. 195/K. (7) bekezdés.

⁷⁶ Áfa tv. 257. § (6) bekezdés.

⁷⁷ Áfa tv. 193. §.

⁷⁸ Az adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény 16. §.

⁷⁹ Áfa tv. 257. § (1) bekezdés és (2) bekezdés b) pont ba) alpont.

⁸⁰ Áfa tv. 158/A. §.

egyszerűsített adattartalmú számlát⁸¹ bocsáthat ki (lásd részletesen a „A számla, nyugta kibocsátásának alapvető szabályai” című 18. számú információs füzetet). Amikor az adóalany – alanyi adómentes minőségében – az Áfa tv. szabályai szerinti bizonylat kiállítására köteles, a bizonylaton az EX-utótaggal ellátott egyedi azonosítószámát kell feltüntetnie.

További könnyítés a belföldi alanyi adómentességet alkalmazó külföldi adóalany számára, hogy az alanyi adómentes minőségében belföldön és ellenérték fejében teljesített ügyleteiről kiállított, kibocsátott számlákról, számlával egy tekintet alá eső okiratokról az adatszolgáltatási – azaz a számlaadat-szolgáltatási – kötelezettségének azon, a székhelye szerinti tagállami szabályozás szerinti adatszolgáltatással is eleget tehet, amely tartalmában a Héa-irányelv 284b. cikkének felel meg.⁸² Ennek megfelelően, ha az adóalany teljesíti a negyedéves adatszolgáltatási kötelezettségét, akkor mentesül az Áfa tv. 10. számú melléklete szerinti adatszolgáltatási kötelezettség alól.

5. Adólevonási jog

Főszabályként – a vonatkozó uniós szabályozás és az ezzel összhangban álló magyar szabályozás értelmében – az alanyi adómentességet alkalmazó adóalany nem jogosult az alanyi adómentesség időszakában megvalósult belföldi beszerzésekben rá áthárított áfa levonására.⁸³ Ugyanakkor vannak olyan ügyletek, amelyek tekintetében nem járhat el az adóalany alanyi adómentes minőségében.⁸⁴ Egyes ilyen esetekben az Áfa tv. adólevonási jogot biztosít az alanyi adómentes adóalanyoknak.⁸⁵ Ilyen eset például a nem tárgyi eszközként használt új közlekedési eszköz értékesítése, melynek kapcsán az adóalany áfafizetésre kötelezett⁸⁶, azonban a szabályozás lehetővé teszi a beszerzést terhelő áfa levonását⁸⁷. Az Áfa tv. azonban azt is rögzíti, hogy a belföldön alanyi adómentességet választott külföldi adóalany nem gyakorolhat adólevonási jogot azon belföldi beszerzései ügyletei vonatkozásában sem, amelyeket olyan, más tagállamban teljesített ügyleteihez használ fel, amely érintett másik tagállamban egyébként nem választott az alanyi adómentességnek megfelelő adómentességet.⁸⁸

6. Jogorvoslat

A határon átnyúló adómentesség alkalmazását elutasító vagy a SME-rendszer alkalmazásából kizáró – formálisan az adóalany székhelye szerinti tagállam hatósága által meghozott – döntés ellen az adóalany fellebbezhet. Ha az elutasítás, kizárás oka a belföldi árbevételi értékhatár túllépése vagy egyébként a belföldi adó- és vámhatóságtól származó információ, a fellebbezést a NAV-hoz kell benyújtani.⁸⁹

⁸¹ Áfa tv. 176. § (1) bekezdés e) pont, 176. § (2) bekezdés c) pont.

⁸² Áfa tv. 257/G. § (3) bekezdés.

⁸³ Héa-irányelv 289. cikk, Áfa tv. 195. § (1) bekezdés.

⁸⁴ Áfa tv. 193. §.

⁸⁵ Áfa tv. 195. § (2)-(4) bekezdés.

⁸⁶ Áfa tv. 193. § (1) bekezdés h) pont.

⁸⁷ Áfa tv. 195. § (2) bekezdés f) pont.

⁸⁸ Áfa tv. 195. § (5) bekezdés.

⁸⁹ Air. 122. § (8)-(9) bekezdés.

7. Átmeneti rendelkezés

Figyelemmel arra, hogy a SME-rendszer 2025. január 1-jével indul, továbbá arra, hogy a határon átnyúló alanyi adómentesség alkalmazására vonatkozó kérelem elbírálásának időpontja nem ismert, az Áfa tv. átmeneti rendelkezéssel⁹⁰ biztosítja, hogy azok a fentiek szerinti külföldi adóalanyok, akik, amelyek már 2024-ben is alanyi adómentességet alkalmaztak (ennek egyik feltétele a gazdasági célú belföldi letelepedés⁹¹, ennek hiányában belföldi lakóhely vagy belföldi szokásos tartózkodási hely⁹²), ezt 2025-ben is folytathassák, ha egyébként megfelelnek az alanyi adómentesség alkalmazására vonatkozó feltételeknek.

Ennek érdekében azok a Közösség más tagállamában székhellyel rendelkező adóalanyok, akik, amelyek 2024-ben alanyi adómentes adóalanyként jártak el Magyarországon, és 2025. január 1-jétől az Áfa tv. XIII. fejezet 2025. január 1-jétől hatályos 3. alcíme szerinti feltételekkel alkalmazhatnak belföldön alanyi adómentességet, és élni kívánnak e választási joggal, e szándékukat kötelesek a NAV-nak 2024. december 31-ig bejelenteni, valamint 2025. január 15-ig adatot kell szolgáltatniuk a 2024. évre vonatkozó uniós árbevételükről. Az átmeneti rendelkezés biztosítja, hogy az alanyi adómentesség feltételeinek⁹³ megfelelő és az előbbieket szerint nyilatkozó adóalanyok 2025. január 1-jétől jogosultak alanyi adómentes minőségükben eljárni addig, amíg a székhelyük szerinti tagállamban benyújtott előzetes nyilatkozat alapján Magyarország vonatkozásában meg nem állapítják az EX-utótaggal ellátott egyedi azonosítószámot, de legfeljebb 2025. április 30-ig.

Az átmeneti szabályokról szóló [„Külföldi adóalanyokra vonatkozó átmeneti rendelkezések a határon átnyúló alanyi adómentességgel kapcsolatban”](#) című tájékoztató a NAV magyar nyelvű honlapján az Adó/Általános forgalmi adó menüpontban, míg a NAV angol nyelvű honlapján a Tax/Guidelines, summaries on taxation menüpontban érhető el ([Transitional provisions for foreign taxable persons in relation to the special scheme for small enterprises](#)).

Az SME-rendszer szabályairól „Határon átnyúló alanyi adómentesség 2025. január 1-jétől” címmel a NAV munkatársai által írt, az [adovilag.hu](#) oldalon elérhető cikk az alábbi linkre kattintva olvasható: [„Határon átnyúló alanyi adómentesség 2025. január 1-jétől”](#)

Nemzeti Adó- és Vámhivatal

⁹⁰ Áfa tv. 365. §.

⁹¹ Áfa tv. 254. §.

⁹² Áfa tv. 187. § 2024. december 31-ig hatályos (1) bekezdése.

⁹³ Áfa tv. 195/G. §.